مەسعود بارزانییەکان و نهێنیی پرسی مووچە.. ڕێبوار ڕەشید

لەو وڵاتانەدا کە سیستەمی دیموکراسیی بە بەڕێوەبردنی ناوخۆ پیادە دەکرێت ئەوا خەزێنەی نەتەوەیی، پرسی داهات، پرسی بەرهەمهێنان و فرۆشتن و پرسی خۆشگوزارانیی ئابووریی و پرسی مووچە لە هەرە خاڵە سەرەکییەکانن. هەموو جۆرە مافێکی دیکە لەم خاڵانەوە پێ هەڵ دەگرن. ژمارەیەکی یەکجار زۆر لە دەسەزانی باشوور لە 30 ساڵی ڕابردوودا ئاماژەیان بەو هەموو جۆرە قەیرانە داوە کە دەسەڵاتدارانی باشوور خەڵکی باشووریان دووچار کردووە. لێرەدا من دەمەوێت تەنیا پرسی مووچە بخەمە بەر باس.

مایک مۆنتەریۆ (MIKE MONTEIRO) لە ڕاپۆرتاژێکی زانستییدا باس لەوە دەکات کە چۆن گۆڤاری واڵ ستریت لە ڕۆژی 24 مانگی حەوتی ئەم ساڵەدا (2020) هاتووە و بیست (20) مووچەی لە بەرزترین مووچەی سەرۆکەکانی دونیای پێشکەوتووی بڵاو کردووەتەوە. ئەو بیست 20 وڵاتە ئەو وڵاتانەن کە لە بە پێی زانستی سیاسیی و کریتیریای دیموکراسیی، دیموکراسیین، واتا بە پێی سیستەم و یاسا و ڕێسای دیموکراسیی بەڕێوە دەچن. یەکێک لە بنەما سەرەکییەکانی سیستەمی دیموکراسیی ئەوەیە کە لە خەزێنەی نەتەوەییەوە هەتا بچووکترین سەودا هاتنوچوونی پارە بە حیساب و دەفتەرە، و تۆمار کراوە. ئەم دەوڵەتانە هەروەها گەورەترین لە پیشەسازییەکانی جیهانن، دەوڵەمەندترین و بە بەرهەمترینشن.

زۆر گرینگە خوێنەر پێشوەخت تێبینیی بکات کە لە ڕاستییدا گۆڤاری واڵ ستریت گۆڤارێکە سەرنووسەرەکانی رووانگەی کۆنسەرڤاتیزمیان هەیە و ناوەڕۆکەکەیشی بەتایبەتیی باسە سیاسییەکان لیبراڵیین، واتە بە هیچ شێوەیەک گۆڤارێک نییە بە توێژینەوە و ڕۆشنکردنەوەی خەباتی چینایەتیی و هاوژیانیی بەرابەرییانە، بەڵام لەگەڵ ئەوەیشدا زۆر ڕەخنەگرانە لەو گۆڕانکارییە نوێیە دەڕووانێت کە لە دەوڵەتانی دیموکراسییدا ڕوو دەدات و کە لە بەری چەپەوە هەتا سۆسیاللیبراڵەکان دەیانەوێت بەری پێ بگرن تا نەبێت بە دیاردە.

ئەو گۆڕانکارییە پرسی ڕۆژی مووچەیە. ڕوونتر بدوێین، زۆرینەی خەڵک لەگەڵ ئەوەدان کە مووچەی بەرپرسانی سیاسیی لە ئاستی هەرە سەرەوەدا بە ڕۆژەیەکی دیار و بە حیساب لەگەڵ مووچەی تێکڕای گشتیی وڵاتدا بێتەوە.

لە وڵاتە دیموکراسییە پێشکەوتووە پیشەسازییە بەرهەمهێنەرەکاندا

ڕێژەی مووچەی سەرۆککۆماریی و سەرۆکوەزیرانی لە سێ و نیو کەڕەتەوە/ بەرابەرەوە هەڵکشاوە بۆ چوار جار و هەندیک جار بۆ پێنج جار لە مووچەی تێکڕایی گشتیی. واتە ئەگەر مووچەی تێکڕایی گشتیی هاووڵاتیی یەک دۆلار بێت ئەوان چوار/ چوارونیو یان پێنج دۆلار وەردەگرن.
زۆرینەی خەڵکانی ئەم وڵاتانە ئەمە بە کێشەیەک دادەنێن و زۆرینەی پارتەکانی ناو بازنەی چەپ و ژینگەدۆستەکان ئەمە بە گۆڕانکارییەکی ترسناک دەبینن. ئەوە بە دروست دەزانرێت کە لەو پێڕیدا چوار بەرابەر/ جار زیاتر بێت.
مایک مەنتەرە دەڵێت زانیارییەکان بۆ ئەو توێژینەوەیە بە شێوەی جیاواز دەستکەوتوون، وەکوو پێیجە ڕەسمییەکانی دەوڵەتەکان و فەندی نێونەتەوەیی دراو (International Monetary Fund) و کتێبی فاکتی جیهانیی سی ئای ئەی (CIA World Factbook).
من لێرەدا چەند نموونەیەک دەهێنمەوە بە ئەوەی خوێنەر لەو مەترسییە گەورەیە تێ بگات کە مەسعود بارزانی و دارودەستەکەی بە باشووری ساز کردووە.
سەرۆکی ئیرلەند لیە قارەدکار 234.447 هەزار دۆلار لە ساڵێکدا وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە نزیکەی 19.537 هەزار دۆلار . ئەمە دەکاتە چوار و نیو جار لە مووچەی تێکڕایی گشتیی لە ئیرلەند کە نزیکەی 4000 دۆلارە.
ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بە هەر تاکەکەسێک لە ئیرلەند زیاتر لە 78 هەزار دۆلارە (بەرزترین لە ئوروپا!).

کاترین جاکۆبسدۆتەر سەرۆکوەزیرانی ئایسلەند ساڵانە 242.692 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە 20 هەزار دۆلارێک. ئەم مووچەیە لە سەر هەر هاووڵاتییەکی ئایسلەند 73 سەنت، واتە سێچارەکە دۆلارێک، دەکەوێت. مووچەی تێکڕایی گشتیی لە ئایسلەند نزیکەی 3.200 دۆلارە.
ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بە هەر تاکەکەسێک لە ئایسلاند نزیاتر لە 49 هەزار دۆلارە
ستێفان لۆڤەن سەرۆکوەزیرانی سوێد ساڵانە 244.615 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە 20.300 هەزار دۆلار. مووچەی تێکڕایی گشتیی لە سوید نزیکەی 3,900 دۆلارە. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بە هەر تاکەکەسێک لە سوێد نزیکەی 56 هەزار دۆلارە.
لارس لۆکە ڕاسموسن سەرۆکوەزیرانی دانمارک ساڵانە 249.774 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە نیزیکەی 21 هەزار دۆلار. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بە هەر تاکەکەسێک لە دانمارک 46.239 هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 7,500 دۆلارێکە. لارس

شەش بەرابەر زیاتر لە مووچەی تێکڕایی گشتیی وەردەگرێت.
چارلس میشێل سەرۆکوەزیرانی بەلژیک ساڵانە 264.964 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە نزیکەی 21 هەزار دۆلار. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە بەلژیک 42.497 هەزار دۆلارە. مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 5 هەزار دۆلارێکە. واتە چارلس چوار بەرابەر زیاتر لە مووچەی تێکڕایی گشتیی وەردەگرێت.
مووچەی مانگانەی سەرۆکوەزیرانی فەڕەنسا، ئەدوارد فیلیپ، نزیکەی 18 هەزار دۆلار و ساڵانە ($220,505.00) کەمتر لە 221 هەزار دۆلار.
سەرۆککۆمار، ئیمانوئێل ماکرۆن، نزیکەی هەر 18 هەزار دۆلار وەردەگرێت ئەگەرچی بەرپرسیاریەتییەکەی زیاتر لە سەرۆکوەزیرانە.
تێبینی بکەن کە ڕێژەی ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە فەڕەنسا لە 40 هەزار دۆلار زیاتر و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە نزیکەی 2800 هەزار دۆلارە.
جەستن ترودو سەرۆکوەزیرانی کەنەدا ساڵانە 267.041 دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە 22 هەزار دۆلار.
ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە کەنەدا 44.134 و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 4.500 دۆلارێکە. جەستن نیزیکەی پێنج بەرابەر زیاتر لە مووچەی تێکڕای گشتیی وەردەگرێت.
خاڤیار بێتێل سەرۆکوەزیرانی لوکسمبۆرگ ساڵانە 278 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە 23 هەزار دۆلار کە نزیکەی 48 سەنت لە سەر هەر تاکەکی هاووڵاتیی دەکەوێت.
ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە لوکسەمبۆرگ نزیکەی 94 هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 6 هەزار دۆلارێکە. خاڤیار نزیکەی 4 بەرابەر زیاتر لە مووچەی تێکڕای گشتیی وەردەگرێت.
سەبەستیان کروز، سەرۆکی ئوتریش ساڵانە 328.584 دۆلار وەردەگرێت کە دەکاتە 27 هەزار دۆلارێک. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە ئوتریش نزیکەی ٤٦ هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 4.500 دۆلارێکە. سەبەستیان شەش کەڕەت لە هاووڵاتیی زیاتر وەردەگرێت.
ئەنجێلا مێرکل ساڵانە 369.727 هەزار دۆلار مووچە وەردەگرێت کە مانگانە 30 هەزار دۆلار دەکات. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە ئەڵمان 46.719 هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە لە ئەڵمان نزیکەی 4500 دۆلارە. ئەنجێلا نزیکەی پێنج جار زیاتر لە مووچەی تێکڕایی گشتیی وەردەگرێت.
سکۆت مۆریسۆن سەرۆکوەزیرانی ئوستڕالیا ساڵانە 378.415 دۆلار

وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە نزیکەی 31 هەزار دۆلار. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە ئوسترالیا 46.554 هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە 7.400 دۆلارە. سکۆت نزیکەی چوار بار زیاتر لە مووچەی تێکڕای گشتیی وەردەگرێت.
ئوێلی ماورەر سەرۆکی کۆنفیدراسیۆنی سویسرا ساڵانە 482.958 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە نزیکەی 40 هەزار دۆلار. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە سویس نزیکەی 56.473 هەزار دۆلارە. ئەڵبەت لە کۆنفیدڕاسیۆنی سویسرا مووچەی تێکڕایی گشتیی هاووڵاتیی نزیکەی 62 هەزار دۆلارە لە بەراووردا لەگەڵ زۆربەی وڵاتانی دیکەی ئەوروپا کە 43 هەزار دۆلارە.
دۆلاند ترامپ ساڵانە 400 هەزار دۆلار وەردەگرێت کە مانگانە دەکاتە مانگی 33 هەزار دۆلار. ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک لە ئەمریکا 54.440 هەزار دۆلارە و مووچەی تێکڕایی گشتیی مانگانە لە ئەمەریکا نزیکەی 4.800 دۆلارە. دۆڵاندیش هەر شەش جار زیاتر لە مووچەی تێکڕای گشتیی وەردەگرێت.
ANNONS

ئەم نموونانە پێمان دەڵێن کە لە وڵاتانی پێشکەوتوو و دیموکراسییدا کە مافی مرۆڤ تا رادەیەکی باڵا بەرقەرارە سسیتەمێک بۆ مووچە هەیە کە بەگشتیی نەزمێکی لیبرالیی چەسپاندوویەتیی، ئەویش بە بەردەوامیی لە ژێر ڕەخنەدایە چون بە نادادوەریی و نایەکسانیی و نابەرابەریی دادەنرێت و داوا دەکرێت باشتر بکرێت، واتە کەمتر بکرێتەوە.
ئەم سیستەمی مووچەیە لە سەرەوە دیار ناکرێت بەڵکو لە خوارەوە بۆ سەرەوە هەڵدەچنرێت. باسەکە دووبارە دەکەمەوە کە مووچەی سەرککمارێک/ سەرۆکوەزیرانێک عادەتەن چوار/ چوارونیو کەڕەت مووچەی تێکڕای گشتییە، واتە ئەگەر مووچەی تێکڕایی گشتیی هاووڵاتیی سەد دۆلار بێت ئەوا مووچەی بەڕێوەبەرانی دەوڵەت، چوارسەد/ چوارسەد و پەنجا دۆلارێک دێتەوە. لە دۆخی نائاساییدا شەش بەرابەر، واتە 600 دۆلار.
بەو هەموو مووچە ساختەیەوە کە لە باشوور هەیە مەحاڵە بزانرێت مووچەی تێکڕایی گشتیی هاووڵاتییەکی کارمەند چەندە، بەڵام مرۆڤ بە گشتیی دەتوانێت بڵێت کە دەسەڵاتدارانی باشوور خۆوەکیلیی، دوور لە هەر نەزم و حیسابێکی هاوچەرخ، مووچە بە خۆیان دەبەخشنەوە و هاوکات "بەڵک" بۆ سەر خەڵکی ئاساییدا دەسەپێنن.
لە باشوور دەتوانین مووچەی تێکڕای گشتیی مانگانە بە 800 دۆلار بقەبڵێنین، واتە مووچەی کارمەند/ فەرمانبەرێک کە خزمەتێکی چەندین

ساڵە و کارزانییەکی تۆمار کراوی هەبێت. ئایا مووچەی مەسعود بارزانی و کوڕان و برزاکان و خوشکەزاکان و وەزیرەکانی و پارلەمەنتارەکانی لە سەر بناخەی مووچەی تەکرایی گشتیی مانگانەی باشوور دیاری کراون؟
ئایا سەروەت و سامانی بگویز و نەگوێزیان بە پاشەکەوتی ئەو مووچەیەیە؟
بێگومان نا.
نەک پارەی مووچەی یەک ساڵی خەڵک، بەڵکو مووچەی سەد ساڵیان بە زیادەوە لە باخەڵی مەسعود بارزانی و خانەوادەکەیی و باقی دەسەڵاتداراندایە کە لە بازنەیەکی بێ نەزم و بێ حیساب و لە پەیوەندیەکی عەشیرەتیی کەیلایەتییدا سەپێندراوە.
ئەوانەی دەیانەوێت باسی باشووریک بکەن کە لە سەر نەزم و حیسابێک بگەڕێت، دەبێت پێش هەر شتێک لە مووچە و سامانی مەسعود بارزانی و بازنەکەیەوە دەست پێ بکەن، دەنا مەحاڵە بتوانرێت لە سەر نەزمێک قسە بکردرێت.
دەبێت خوێنەر بە سەرنج بێت کە مووچەی سەرۆککۆمار و سەرۆکوەزیرانی ئەو دەوڵەتانە کە چوار و پێنج بەرابەر وەردەگرن وڵاتگەلێکن کە تەواو پیشەسازیین، پێشکەوتوون، خزمەتگوزارییین و هەر کەسێک لە بەرپرسانی سیاسیی لە نێوان 10 تا 14 سەعات کار بۆ وڵاتەکەیان دەکەن و کە بەڕاستیش بەرپرسیارن. واتە لە حاڵەتی بچووکترین هەڵەدا دەردەکرێن و وەزیفەکەیان لێ دەسێندرێتەوە و لە زۆر حاڵەتدا هەرگیزاوهەرگیز بە لای سیاسەتدا ناچنەوە. هەروەها تێبینی بکەن کە ئەمانە کاتێک مووچەیەکی وا وەردەگرن کە ج د پ/ پوختەی مەسرەفی نەتەوەیی بۆ هەر تاکەکەسێک، واتە مەسرەفی بەرهەمیی بەرجەستە و خزمەتگوزاریی بۆ هەر تاکە کەسێک لە نێوان 45 هەزار دۆلار بۆ 60 هەزار دۆلار دایە.
لە باشووری ئێمەدا مەحاڵە بۆ خەڵکی ئاسایی دەر لە بازنەی دەسەڵاتداریی بگات بە یەک هەزار دۆلار. واتە سەرەکانی ئەوان کاتێک چوار و پێنج بەرابەر وەردەگرن کە هیزی کڕین و مەسرەفی خەڵکی گشتیی 45 تا 60 کەڕەت زیاتر لە هی خەڵکی باشوورن.
چۆن خەڵکی ئازادیخوازی غەدرلێکراوی باشوور لەو فەوزا بێسەروبنە تاڵانگەرییەدا کە مەسعود بارزانی بە ناوی “حکومەتی هەرێمی کوردستان” بە سەریاندا دەیفرۆشێتەوە دەتوانێت بەرامبەر بە بەغداد ڕابووەستن، چۆن دەتوانن لە دانوستاندن و لە ڕێککەوتننامە و گرێبەستیی نێودەوڵەتییدا سەرکەوتوو بن؟
مەحاڵە!
هەر کاتێک مووچەی ڕەسمیی سەرۆکی هەرێم (کە دیارە هەرێمی کوردستان

هەر نابێت سەرۆکی هەبێت، بەڵام ئەمە باسێکی دیکەیە) لەو پەڕیدا سێ یان جوار جار هێندەی مووچەی تێکڕای گشتیی بوو، واتە 3.200 بۆ ئەوپەڕی 4.000 دۆلار، و هەروەها سامانی بگوێز و نەگوێزیشی بە پێی داهاتی کاری بێت، ئەو کاتە دەبینین کە هەر ئێستا بەشی سەد ساڵ مووچەی خەلکی باشوور هەیە، بە مووچەی سۆشیالبگیریی و مووچەی بێکاریی و مووچەی ژنانی سکپڕ و منداڵدار و هتدەوە.

خۆ پێچەوانەکەیشی ئەگەرچی نازانستییە هەر دروست دەبێت، واتە ئەگەر داهاتی مانگانەی سەرۆکی سەرۆکان و سەرۆکی هەرێم و سەرۆکی حکومەت و هتدەکان سەدان هەزار دۆلار بێت، ئەوا دەبێت مووچەی تێکڕای گشتیی مانگانە بۆ خەڵک هەر چوار پێنج جار کەمتر بێت، واتە بیستها هەزار دۆلار بێت!

خ□ن□ر دەبێت زرنگ و بە سەرنج بێت کە کاتێک لە دونیای سیموکراسیدا دەڵێین “سەرۆک” و “بەرپرسیاری سیاسیی” ئەوا باسی کەسانێک دەکەین ک□ □□زانە دڵخوازانە و هەروەها ناچارانە لە نێوان 10 بۆ 14 سەعات خزمەت بە وڵات بکەن، کە کارزان و لێهاتوو و کارامە بن، کە بە ئارەقدان و رەنجی شانیان و دڵسۆزییان گەیشتبنە ئەو پلەیە، کە هەمیشە سپاسەمەند بن بۆ ئەو متمانەیەی پێیان دراوە و لە ئاست خەڵک قەرزاربار بن و هتد، نەک دەستەیەکی بێسەوادی دز و چ□ک□ن و بێئەدەب و پیسخۆری بێهونەری وەکوو ئەوانەی باشوورێکی گوڵستانیان کردوە بە گاڵتەجاڕی دەرودەراوسێ و دونیا.

تا ئەم چرکەیە پرسی مووچە لە باشوور هیچ پێوەندیەکی بە بەغدادەوە نییە و ئەم باسە گرینگ و بە سوودە، بەڵام جێی ئێرە نییە. ئەگەر بانکی ناوەندیی ئەمریکا و یەکیەتیی ئوروپایش بخرێتە بەر دەستی دەسەڵاتدارانی باشوور ئەوا هەر نایانەوێت مووچەی خەڵک بدەن چون ئەوەن کە هەن!

رێبوار ڕەشید

28/12/2020

https://eu.usatoday.com/story/money/2019/04/21/20-highest-paid/-world-leaders-president-trump/39352195

تێبینیی:

1. بەپێی ماددەی یەکەم برگەی (1) لەیاسای ژمارە (1)ی ساڵی (2005) سەرۆکی هەرێم سەرۆکی باڵای دەسەڵاتی جێبەجێ کردنە. (7/6/2005 یاسای ژمارە 1)
لە مافەکانی سەرۆکایەتیی هەرێمدا هاتووە کە “سەرۆکی هەرێم

نوێنەرایەتیی خەڵک دەکات لە ئاستی ناوخۆ و جیهاندا، پێوەندییەکان و هەماهەنگیی نێوان هەرێم و دەسەڵاتەکانی فیدراڵی عیراق لە ژێر سەرپەرشتیدایە. نوێنەرایەتیی خەڵکی کوردستان دەکات لە ئەنجوومەنی سیاسیی ئاسایشی نیشتیمانیی عیراق و لە راوێژکردن و دانووستاندن لەگەل حکومەتی عیراق”. هەروەها کە خۆی “جێگرەکانی هەڵ دەبژیرێت” و “بەرپرسە لە پەسەندکردنی دامەزراندن و پلەبەرزکردنەوەی تایبەت کە پێشنیار دەکرێت لە لایەن سەرۆکوەزیرانی حکومەتی هەرێمی کوردستان و پەسەندکردنی هەموو ئەو یاسایانەی کە لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە دەردەچن. سەرۆک دەسەڵاتی گەڕاندنەوەی هەموو یاسایەکی هەیە بۆ پەرلەمان، بۆ یەک جار، بە مەبەستی گفتوگۆی زیاتر و هەموار کردنەوە”.

2. مووچەی تێکڕایی گشتیی بۆ بەراووردی مووچەکانی دیکە، خوارەوە و سەرەوە، بەکار دەبردرێت. وشەی “مووچە” لە پێوەندیی کارکردنی مانگانەدایە، دەنا داهاتی دیکە بۆ ئەوانەی کە بە تەواویی لە دەرەوەی کاردان، یان کە نەخۆشن و ناتوانن کار بکەن، یان بێکارن بە شێوەی جیاواز و لە ژێر ناوی جیاوازدا هەن و کە لە دەوڵەتانی خاوەن سیستەمی خۆشگوزەرانییدا لە چوارچێوەی مافی مر□ق و مافی کار و مافی ژیاندا فەراهەم دەکرێن. هەروەها کەم نیین ئەوانەیش کە لە جوارچێوەی کاری تایبەتیی وەکوو سەرکاری کارگا و کۆمپانیا و بانکەکاندا زۆر لە سەرۆککۆمار و سەرۆکوەزیرانیش وەردەگرن و دیارە ئەمانە باسی دیکەن.

نامەیەکی کراوە بۆ ئەحمەدی مەلا.. سەباح ڕەنجدەر

کاکە مەلا س□□او: کۆی بەرهەمە شیعرییەکانتم خوێندەوه، واتە: (خۆڵەمێش و بەرد)، کۆکراوەی هەشت کتێبی شیعریتە، ناوەندی ڕۆشنبیریی ئەندێشە هەفتەی پێشوو و چاپ و بڵاوی کردەوه، ئەگەر چیتر شیعریش نەنووسیت، مێژووی داهێنانی لە شیعری هاوچەرخی کوردیدا، ئەزموونێکی تەواو هەستی و مەزنی شیعر دەپارێزی. بێ هیچ

گومان و دە لێ دەدانێک دەڵێم: بەشی زۆری شیعری ئێستای کوردی درێژبووەوەیە، گۆڕانکار نین، یان شیعری میللین. ئەگەر وەک شێوازیش میللی نەبن، وەک هەست میللین، لەم جۆرانەمان وەك بەردی دەم جێگان زۆرن.

وا دەمەوبەیانە. بەرەبەرە تاریکی تەنك دەبێ. لەخوێندنەوەی دیوانەکەت تەواوبوویمە و خۆم بۆ پێشوازی باڵندە چاوەڕوانەکان ئامادە دەکەم. بەجریوە و جووکەوە باڵیان بەسەر ماڵەکەم لاردەکەنەوە و دێنە حەوشەکەمەوە. ئاویان بۆ دادەنێم و دانیان بۆ ڕێدەکەم. ئەگەر زستان بێت ئاویان بۆ گەرم دەکەم، هاوینیش سارد. جارجار دەنگیان تێکەڵ بەشمشاڵی قالەمەڕە دەبن. نەوای شمشاڵیش وەك شیعری پڕ ڕووناکی نهێنی، خاڵی بەهایە و لەگەڵم دێت و دەچێت و مووم لێ دەبزوێنێ.

وا باڵندەکان تێردەبن و لەدان دەکشێنەوە. باڵیان ڕادەوەشێنن، دەنگی شمشاڵەکە کپ دەکەم، لەنامەیەکدا ڕامانی سەرەکیم دەنووسم.

گرینگترین نەخش لە ئەزموونی تێدا، زمانە. زمان بوونی مرۆڤی تێدا دروست بووە و دروست دەبێت. نوێبەخشییش لەو وێنانەدا نییە، کە لە ئەندازەیی و بنیادی وشەدا پێکیان دەهێنی و پێکت هێناون. لە تەکنیکە زمانییەکانتدایە، کە بۆ گۆڕوتین بە ئایندە ڕوانین بەکارت هێناون و بەکاریان دەهێنیت و کاراتردەبن.

دیوانەکەت ڕووبەرێکی مەحاڵ نییە، پانتاییەکی هەستەوەر، وەک تەکنیک ناسیم. بەها و توانایی زمان لە ئێستێتیکای تەکنیکدا ئاسۆ و دوورییەکان وەردەگرێ و پێوانەی بۆ دەکرێت. بۆ قووڵاییەکان تێدەپەڕێ و پشت بە پێکهاتە زمانەوانییەکان دەبەستێت، تۆڕی زمانێکی دووربینانە دەچنێت، لەگەڵ ژیان دەگەڕێ و بەرەو پێش دەچێت و تۆڕەکە زیاتر دەکرێتەوە.

زمان شەیتانی شیعرییەتی تێدا بەرجەستەیە و بێ ناوبڕ بەدوای هەموو تازە و جوانییەک دەگەڕێت و کرانەوەیەکی زۆری هەیە بۆ ئەوانی دی، واتە: بیندراو و بیستراو و نووسراو.

گەڕینی پانتایی و بینا لە ڕۆحی گەرم و تەواو پارێزراوی داهێنەردا نەخش و نیشتەجێیە. لە دۆخی هۆشیاریی تەندروستی گۆڕانکارییەکاندا تەلیسمی نووسینی داهێنەرانە دەکاتەوە.

زمان بۆ داهێنەر وەک قۆناغی منداڵیی وایە. زمان و منداڵیی دوو قۆناغی بوون و دروستبوونن، بۆ نووسینیش بابەتن. ئەو شتانەی لەم قۆناغەدا دەیانبینی و هەستیان پێ دەکەیت، لە ناخدا لەنێوان زمان و ئاماژە و شێوازی بینینی ڕووناکییەکی تازەدا دەبێتە هێزی دەروونی و شێوە زۆرانبازییەک، هەندێک جار بۆ تووڕەییەکی توند، هەندێک جاریش بۆ نەرمونیانی لە (گونجانە هەستییەکان) و شوێنی

جیاجیادا لەدایک دەبن. پەیوەندییەکان ڕایەڵ دەکەن و بەکارایی ئاسۆ و دوورییەکان دەبڕن، ئاسۆ و دووری تر دەکەنەوە. پرسیارێکە تەواو لەگەڵ خۆماندایە و لە بیرماندا ون نییە. بە ڕۆح کارلێکی لەگەڵ ئەزموونمان کردووە و لێمان دەپرسێتەوە. من چی بووم و ڕۆڵم چییە لە کردەی نووسینتدا، کە کردەی پەیوەندی بەردەوام بوویمە لە گەشەی خودیتدا. ناتوانی واز لەو دنیابینییە بهێنیت، کە لە منداڵییدا وەرتگرتووە و وەریدەگریت.
کاکە ئەحمەد هەموو داهێنەرێک ناوەندێکی باڵا و خۆبوونی داهێنانی هەیە، کارەکانی لەو ناوەندەدا دەردەچن و دێنەوە ناویشیەوە. ناوەندی باڵا و خۆبوونی داهێنانی تۆش (کتێبی شیعر)ە. بە دڵنیاییەوە هەرچ شیعرێك لەمەودوا بنووسی، ئاماژەیەکی کتێبی شیعری تێدا بەرز دەبێتەوە.
سڵاو و خۆشەویستی زۆرم بۆ دیوانەکەت، کە ئەزموونێکی تەواو هەستییە. هەست کتێبێکی یەکجار فراوان و پڕ ڕوو ناکی نهێنییە. دۆخی داهێنان دەکەوێتە ناو جەرگەی هەستەوە.

کانوونی یەکەمی ٢٠٢٠ هەولێر

زمانی قورئانەکەی کاک مەسعود.. مەحمود عەبدوڵڵا

درۆکردن لاسایی سۆزی دەرونە. افلاتون

مەسعود عبدالخالق یەکێکە لەنمونە دیارەکانی چەواشەکاری لەبواری فەلسەفەو مێژودا، ئەو پیاوە پێوایە دەبێت بڕوانامە پاکانەی بۆبکات، بۆیە بە گوێرەی سۆزی دەرون لێکۆڵینەوە دەکات و قسەدەکات، لەپێناو سۆزی دەرون اخلاقی زانستی دەخاتە ژێر پێ. بەهۆی پاشەکشەی ڕۆشنبیران و جدی نەبونیان لە مەسەلەی فیکردا، زەمینەی چەواشەکاری بیرمەندانی ئیسلامی فراوانە. ئەمەش خیانەتی ڕۆشنبیرانە.
ڕۆشنبیرانێک کە پێیان وایە نا بێ دەمەقاڵە لەگەڵ کەس بکەین"هەتا گەدەمان تێک نەچێت"،یاخود تەساموحمان هەبێت لەپلەی سفردا. بە جۆرێک لەجۆرە کان کولتوری پۆست مۆدێرنە زاڵبوە، ئیتر بێ ئەوەی

بەخۆمان بزانین لەدنیایەکی خاڵی لەئەقڵ دەژین. ئەمڕۆ بەهۆی ئەم پاشکشەوە تارمایی خوڕافیات گەڕاوەتەوە. وەک چۆن بۆشایی سیاسی مەترسیدارە، بۆشایی فیکریش مەترسیدارە، لە ئێستادا بۆشایی فیکری هەیە و نەزانی پەرەیسەندوە عەوام پەرەست سەریان دەرهێناوە بەڕاست و چ□پ□دا خوڕافیات بڵاو دەکەنەوە. زۆریش دڵخ□ش□ن کە نەقیزەی ئەقڵانیەتیان لەسەر نییە و لە مێرگی خورافەدا هاتو چۆ دەکەن.

کاک مسعود توێژەرێکی خراپە، بەجۆرێک کە ئابڕوی فەلسەفەشی بردووە. ئەم پیاوە لە فەلسەفە و مێژودا بەدوای سۆزەکانی خۆی دەگەڕێت نەک بەدوای ڕاستیدا شتانێک دەڵێت کە خۆیشی باوەڕی پێنین،خۆئەگەر باوەڕی پێبن ئەوا جێگەی بەزەییە. ئەم پیاوە زۆر بۆچونی نازانستی و خوڕافی بەناوی زانست و ئەکادیمیبونەوە بڵاودەکاتەوە. بەڵام کاک مەسعود لای موريدەكانى کەسێکی خۆشەویستە و هەر ئەوخۆشەویستیی و پێ سەرسامبونە وایان لێدەکات بەهەموو دوعایەکی بڵێن ئامین! قسەکردن بۆ عەوام ، ئاسانە لەوانەیە ئەوە بۆسیاسیەک ئەوەندە کێشە نەبێت، بەڵام بۆ ئەکادیمییەک کارەساتە . لەگەڵ ڕێزم بۆ کاک مەسعود بەڵام"درۆیی زانستیش"هەر درۆیە . ئەگەر درۆیەکی ڕاستیش بێت ،لای ئەفلاتون درۆی ڕاست ئەوەیە کەسەکە نازانێت ئەوشتەی دەیڵێت ڕاست نییە ،ڕاستیش نزیکترین شتە لەزانستەوە .لەوانەیە کەسێک شتێک بڵێت و پێی وا بێت ڕاستە ، بەڵام لای کەسێکیتر ئەوشتە درۆیە. بۆنمونە یەکێک دەڵێت:"خودا لەقورئاندا دەفەرموێت …"هەرشتێکی فەرموبێت گرنگ نیی□، بەڵام هەر ئەوەی دەڵێت خودا فەرمویەتی ئەوەدرۆیەکی ڕاستە.هیچ پایەکی زانستی و لۆجیکی نییە تەنیا باوەڕە. ئەوە بۆ کاک مەسعودو کەسێکی ئاسایش هەروایە .کاتێک دەڵێین هەرکەس ئازادە چ بیروباوەڕێکی هەیە لە پێناو تەساموحە لەگەڵ مر□ق ، ب□□ام کارەساتە تەساموح لەسەر حیسابی حەقیقەتو ئەقڵ بێت .ئێمە لەوەدا ئازاد نین بیروباوەڕو سۆزی دەرونمان تێکەڵ بە زانست و فەلسەفە و مێژوو بکەین . هەڵەکانی ئەم پیاوە زۆرن،هەرکەس خوێندەواری□ت دەزانێت کاک مەسعود لەتوێژینەوە کانیدا بێلایەن نییە و بەدوای ئارەزوەکانی خۆی دەگەڕێت. ئاشکرایە ئێمە چیمان دەوێت ئەوەمان دەستدەکەوێت ، بەڵام حەقیقەت تەنها لەناوکتێبەکانیش دانییە،لۆجیکی نوێ تەنها لەناو کتێبەکان بۆحەقیقەت ناگەڕێت. لەم ڕۆژانەدا کاک مەسعود بابەتێکی بڵاوکردەوە لەو بابەتەدا دەیەوێت بیسەلمێنێت کە زمانی قورئان عەربی نییە، بەڵام من پێی دەڵێم زمانی قورئان عەرەبییە و قوڕەیشیشە! هەندێ بەڵگە دێنیتەوە بە بەپێی مەنتیقی فۆڕمی یان ئەرستۆیی،کە ئەم مەنتیقەش مەنتیقی جەدەلە و بەکەڵکی ئەمڕۆ نایەت . چونکە ئەم لۆژیکە ئەمڕۆ بەس لای باوەڕداران

کاری پێدەکرێت و سەرچاوەی دۆگمابونە. پاساوی ئەو□ی ع□رەب خۆیان لەقورئان تێناگەن و قاموس بەکاردێنن بۆ تێگەیشتن وەک خەڵکێکی کەم قسەی پێدەکات . بەڵام کاک مسعود بێ ئاگایە لەوەی کە زمانی دەق و زمانی ڕۆژانە جیاوازە . ئێمە زۆرجار بۆخوێند□نو□ی کتێبێکی کوردی پێویستمان بە هەمبانە بۆرینە دەبێت و لەهەندێ وشە تێناگەین بەڵام ئەوە واتای ئەوەنییە ئەم وشانە کوردی ن□ب□ن . هەندێ وشە هەن دەمرن، تەنانەت لەنوسینیش دا بەکارنایەت بەڵام ئەوە واتای ئەوەنیە ئەم وشانە لەبونەوەری فەزایی داکەوتبن . ئاشکراشە لەهەموو زمانێکدا وشەی بیانی هەیە،لەقورئانیشدا هەروایە وشەی کوردی و سریانی و ….هەیە، بەڵام ئەوە بەم واتایە نیی□ کە ئەم زمانە زمانی میللەتێک نەبێت. زمان بەرهەمی بیری مرۆڤە ،یان وەک مەسعود مەحەمەد دەڵێت “زمان تەرجومانی هۆشە”.

من نامەوێ بیس□ل□نم کە کاک مەسعود هەڵەیە.چونکە هەربەپێی قورئانەکەی خۆی هەڵەیە. لەقورئاندا هاتوە کە زمانی قورئان عەرەبییە!پاشان هەرلەقورئاندا هاتوە کە بۆهەموو قەومێک پێغەمبارمان ناردووە بەزمانی خۆی!پاشان بەشێکی زۆری قورئان مشتومڕە لەگەڵ عەرەب بەگشتی و قوڕەیش بەتایبەت کەواتا چۆن لە مشتومڕەکەی تێگەیشتن ئەگەر عەرەبی نییە .تەنانەت ئایەت هەیە ڕێک زمانی ئەبو جەهلە کاتێک عەرەبەکان شتێکیان وتوە بۆتە ئایەت و لەقورئاندا جێیکراوەتەوە.ئەوە عەرەب بو بەزمانی عەرەبی وتیان ئەوەی محمد دەیڵێت ئەفسانەی پێشینانە !پاشان وەک وتمان زمانی قورئان تەرجومانی هۆشی عەرەبە . کاک مەسعود دەیەوێت ئەوڕاستیە بشارێتەوە”کە خودا قەرزاری زمانی عەرەبیە”ئەم هەڵەیەی بۆ ئەوەەیە. بەڵێ خودا قەرزاری زمانی عەرەبە،قەرزاری خودی عەرەبە ،عەرەب ن□ب□وایە قورئان نەدەبوو! ئێمە کوردین بەڵام ئەگەر “ماد”ێک زیندوبێتەوە لێمان تێناگات.ئەوەمانای ئەوە نییە کە زمانی ئێمە هیچ پەیوەندی بە مادەکانەوە نییە، بەڵکو مەسەلە ئەوەیە زمان گەشە دەکات ،هەندێ وشە دەمرن و وشەی نوێ دێنەکایەوە. دەکرێ بڵێین زمانی قورئان زمانێکی مردووە، بەو واتایە کە لە گفتوگۆی ڕۆژانە بەکارنایەت .پاشان قورئانی بەزمانێکی شیعری نوسراوە.جا ئەگەر بەقسەی کاک مەسعود بێت ،شیعری سەردەمی جاهیلیش عەرەبی نین.

زمان ناتوانێت سەردەمەکان ببڕێت چونکە بەرهەمی هۆشی گەلێکە لەکات و شوێنێکدا. بۆچی لەقورئاندا وشەی کۆمپیوتەر نییە،چونکە عەرەب لەکات و شوێنێک دا ژیاوە لەسەردەمی قورئاندا، کە ئەوکاتە بە بیری ئەواندا نەهاتوە.ئەوکات تەنها ئەوشتانەیان زانیوە

ک□ بەررھەستن وەک حوشتر و ئەسپ و شمشێر ،یان ئەوشتانەی کە نا بەرھەست و باوبون وەک جنۆکە . بۆیە ئەگەر بمانەوێت ئەو ھەڵەیەی کاک مسعود بەڕاست دەرخواردی خەڵک بدەین،دەبێ بڵێین قورئان درۆیە و دەستکاری کراوە. بەڵام موریدەکانی شێخ قەت بیرناکەنەوە ، ژیانی ئه وان بەگوێرەی بیرکردنەوەی شێخ بەڕێوەدەچێت،و بەعەینەکی شێخ د□ بینن.

ئەم پیاوە لەبا بەتەکانیتریشدا ھەروایە، بەتایبەت لەمێژوودا،مێژو بە پێی ئارەزو و تێگەیشتنی خۆی دەگێڕێتەوە! کاک مەسعود کارەساتێکی گەورەیە بەسەر بیرکردنەوەی انسانی کوردەوە . لە کۆتایدا دەبێت بڵێم خودی شەریعەتی ئیسلامی لەعەرەب وەرگیراوە . ئەوە عەرەب بو حەجی داھێنا و بەردە ڕەشکەی پیرۆز کرد،چوارمانگ جەنگی حەرامکرد ، بەڵام محمد ھات ھەندێ چاکسازی تێداکرد. خودی محمد تەواوی عەرەب لەخۆدەگرێت .سایکۆلۆژیای محمد سایکۆلۆژیای قەومێکە بەچاکەو خراپەکانیەوە . جاران دەیانگوت محمد نەخێندەواربوە عەرەبی نەزانیوە،ئێستا ئەڵێن نەخێر قورئان عەرەبی نییە . کاک مسعود دەیەوێت قورئان ڕزگاربکات لە لۆژیکی سەردەم،بەڵام ناتوانێت .

مەحمود عەبدوڵڵا

حاجی قادری کۆیی’ ھێشتا لەناومانە.. ھەڵمەت عوسمان

لە ھەموو وڵا تێک، کاتێ تەنگەژەیەک دروست دەبێ، کە ئەگەری ئەوەی لێدەکرێ ببتە ھۆی لێکترازانی چینەکانی کۆمەڵگا و بەجۆرێک ھەریەک بکەونە دۆڵێک و ئەو ئەم ناخوێنێتەوە و ئەم گوێ لە ئەو ڕاناگرێت… لەم کاتانە وتەزا و ئامۆژگاری ئەو کەسانە دێنەوە گۆڕێ و کە سەردەمێک لەمەوپێش، لە ڕێگای جۆری نووسینەکانیانەوە بۆیان جێھێشتووین. ئێستا و لەم حا□□ی ناحەڵەی ئەمڕۆ وتە و شیعرەکانی(حاجی قادری کۆیی، پیرەمێرد، بێکەس، پەشێو، موفتی پێنجوێنی…هتد) زۆرترینی ئەوانەن کە دەڵێی لەناومانن و ئاگاداری ورد و درشتی ڕوواداوەکانی ئەمڕۆن، ئەوەش ھۆیەکەی بۆ ئەوە

دەگەڕێتەوە، کوردناس بوون و ڕۆچووبوونە مۆخی تاکی کورد، ئەوان
زۆرباش کەسایەتی و مۆڕاڵی کوردیان ئەزمونکردبوو! ئەو بەرباس
خستەنەش بۆ ئەوەیە بیری ئێمە بهێننەوە،کە دووبەرەکی و حیساب بۆ
یەک نەکرد، هەوێنی ئاژاوە و خۆشکردنی دڵی بێگانە و ئەغیارە…
بەڵام کاتێ بەوە دەزانین کە هەموو شتێکمان لەدەستچووە و ئیتر
دەرگا و ڕێگایەک بۆ گەڕانەوە نەماوە! ئەوەی ئێمە دەمانەوێت لە
چەند ڕستەیەک شەنوکەوی شیعرە ئامۆژگارییەکانی بکەین؛(حاجی قادری
کۆیی)یه… ئەو لە هەر کەس زیاتر ئەزمونی لە تەک نادادی و دووره
وڵاتی و بێ کەسی و نەبوونی و برسییەتی و گشت چەرم□سرییەکانی
ڕۆژگار هەبوو، هەموو ئەمانە کردبوویان بە مامۆستا و دەروونناسێکی
بلیمەت، هەر لایەکی ژیان بگرە، ئەو قسەی لەسەر هەبووە. ئەو
دەرکراوی دەستی دەستی (شێخ نەبی) و شێخ نەبییەکانی دیکە بوو، ئاخر
تەنها لەبەرئەوەی ئەوەی نەدەوت کە ئەوان دەیان ویست بیڵێ، هەرچی
مەلا و شێخ و ئاغاکانی ئەو سەردەم، مودمینی عەقڵییەتێکی
پاتەکەرانە و بێ بنەمابوون، لە ڕوانگەی ئەو سەردەم خوێندنەوەی بۆ
سەردەمی دوای خۆشی دەکرد و ڕێگای ڕزگاری دادەنا، بەڵێ تەواو ئەوە
دەرچوو کە ئەو وتی…

”هەتا وەک ئاگری بن کابن لەگەڵ یەک
ئەگەر تۆفانبێ لەشکرتان بە پوشەک“

ئەو باش شارەزای مێژووی نەتەوەکەی بوو، دەیزانی کورد لەوەتەی
هەیە، کوشتەی پیلانی ناوخۆیی و گای بنەی خۆییە، دەیزانی گەر
مۆرانەی ناوخۆ لێگەڕێ، کورد دەبێت بە خاوەنی هەموو شتێک، بەڵام
کورد کوشتەی دەستی خۆیەتی، بۆیە چۆن لە ڕابردوو نەیتوانیوە بگات
بەهیچ، لە داهاتووش حاڵی لەوە باشتر نا بێ، چونکە هەرچەند کورد
خاوەنی شەڕکەری بەجەربەزەبووە و ڕۆڵەکانی تا ئەوپەڕی نەرمیان
نواندووە بەرانبەر دوژمن، بەڵام کە تینیان گەیشتبێتی، وەڵامێکی
دەمکوتکەری دوژمنیان داوەتەوە.
لە هەموو مێژووی کورد، ڕستەیەک نابینی نووسرا بێ، کورد خاکی فڵان
وڵاتی داگیرکرد، کەچی هەمیشە خۆی ل□ بەردەم لەتکردن و
پارچەپارچەکردنبووە، سەرباری ئەمەش ئاڵای ئاشتی و پێکەوەژیانی
هەڵگرتووە، بەڵام هۆکاری هەموو ئەم لەت لەت بوونەش،
(قەواعید)نەبووە، بەڵکو(قاعید)ە بێ سەروپا و نەزانەکانن؛
کاڵفامانە سیاسەتیان کردووە و هەمیشە خۆ بچوکردنەوەیان بۆ
لاوازترین ئەغیار کردووە، ل□ بەرانبەر دەستکەو□ تێکی بچوکی کەسیی…

”ئەو سەگانەی کە لەلای ئێمە وەزیر و کەلان

بەندە لای تۆ بەخودا نایکەیتە گاوان و شوان

ئەم کەرمیزە دەڕۆین وارسی شەرعی نەبەوین
هەموو عەبدی صەنەمن، باسی مەکە گەورەکەیان“

بەڵێ، کەم ئاغا و میر و دەرەبەگ و ڕابەری بزوتنەوە سیاسییەکان هەیە، خۆیان لە بەرانبەر خەڵات و بەرات ڕاگرتبێ و ڕازی نەبووبێتن کوردفرۆشی نەکەن! هەمیشە لاوان خوێنیان ڕشتووە لە پێناو زیاتر مانەوەی پیرە کاڵە عەقڵەکان! ئەوانەی چەندین ساڵ ئامادەن خوێنی گەنجان بڕێژن، بەڵام لە چەند کاتژمێرێکی کەمدا، نیوە و هەموو خاکە خوێن لەسەرڕژاوە بدۆڕێنن، بۆ؟ و سەد پرسیاری بە ئاسا بکە، وەڵامێکت دەسگیرنابێ! ئەمە لەلایەک؛ لەلایەکی دیکە، دەبێ میللەتیش هۆشێکی هەبێ، تا ئێستا ئەو بیرکردنەوەمان لا دروست نەبووە، لە ئەگەری دۆڕانی سەرکردە و سیاسییەکان، ڕووبەڕووی پرسیاری جددیان بکەینەوە و هەڵگەڕانەوەیەکی سەرتاسەریان لە دژ بکەین… چەندین سەرکردەی جیهان، لەپای دۆڕانیان لە شەڕ و بە دەستەوەدانی خاک، بە دەستی میللەتەکەی خۆیان لەناوبراون. باشە تا ئێستا کام سەرکردەی کورد، چ لە مێژوو چ لە ئێستا، لەبەرانبەر ئەو دۆڕانە گەورانەی کە دەیکەن و کردوویانە، لە گوێ کاڵتریان پێ وتراوە؟! کێشەکە ئەوەیە سەرباری هەموو شکستێک وەک ڕزگارکەر و داینەمۆی بیری نەتەوایەتی مامەڵەمان لەتەک کردوون!

”دەفعەیێک ئیمتیحانیان ناکەن
تێبگەن زەهرە یا تریاکن“

کام تاقیکردنەوە؟ ئەگەر دەزگایەکی لێپرسینەوەی کارا و بوێر هەبووایە، ئەمەمان بەسەر نەدەهات، سەدان کەسیان لەناو یەک کوشت، هەزارانیان لە شەڕی بێگانە بە کوشتدا، لە هەر دوو بارەکە بە دۆڕاویی گەڕانەوە! ئێستا لە کوێن؟ چی دەکەن؟ بەداخەوە میللەتیش (صم بکم) خۆیان کردووە بە (کەڵەی شەربە)!

”ئەو کەسەی دەوڵەمەندی چاکە
بەندەیی ڕۆمی؛ یانی ناپاکە“

ڕەحمەتت لێبێ حاجی بەخۆت و ڕاستگۆییت، ئەبێ حاجی چ سەروکارێکی لەگەڵ سەرکردەکانی ئەوسا هەبوو بێت؟! باشە گەر نەیبووە، چۆن زانیویەتی دەوڵەمەند هەمیشە پارێزگاری لە دەوڵەمەندی خۆی کردووەتەوە و لای گرنگ نەبووە، میللەت و ڕەعەیەت چی لێدێ؟ ئاخر ئەوکات دەوڵەمەند تەنها چینی دەسەڵاتدارەکان بوویتن، حاجی ئەگەر

نەچووبێتە دەرباری میرنشینەکانی ئەو ساش و ئاگاداری ورد و درشتی ڕووداوەکانی ناو کۆشک نەبووبێت، بەڵام لە(ئەنجام)ی کار، ئەوەی درککردووە! ئەو کە لەسەرەتاوە نەیزانیوە، بەڵام خۆ ئەنجامی کار هەموو دەیزانن و ئەویش زانیویەتی، بەڵام زانینی حاجی فەهمانەتربووە لە کەسە سادەکان، ئەو بە چاوێکی ڕەخنەگرانەوە لە ڕووداو و پێشهاتەکانی ڕوانیوە، تەنانەت پێی وابووە تەنها بە قەڵەم هیچ ناکرێ بۆ گۆڕانکاری، بەڵکو دەبێ چەکیش هەماهەنگبێت لەگەڵیان، واتا چەک و قەڵەم پێکەوە شانبەشان بەرەوڕووی هەر ڕووداوێکی نەخوازراو ببنەوە، ئەوەتە دەڵێت:

”بە شیر و خامه دەوڵەت پایەدارە
ئەمن خامەم هەیە و شیر نادیارە“

ئەم خوێندنەوەیەی حاجی بۆ تاکی کوردی کردووە و تیایدا سەرکەوتووبووە، بە هەمان شێوەش (محمد ماغوت) بۆ تاکی عێراقی کردووە، واتا هەردووکیان زانیویانە کاتێ نووسینەکانیان پارە دەکا و نرخی دەبێ، کە خۆیان مردن و داهاتوو ڕاستیقینەی قسەی ئەوانی سەلماند. ئەوەتا حاجی بەڕووی ئەوە دەخاتە ڕوو:

”ئەو قسەیەی ئێستا عەیبی لێدەگرن
ئەو دەمەش دێ کە ئەوە بۆی دەمرن

هەر چلۆنێ ئیشارەتی فەرموو
وەک کەڕامەت هەمووی وەها دەرچوو“

کورد لە چاوی حاجییەوە(هەتا نەیێنە لە تەبەقەق، ناڵێ ئەڵڵاهو سەدەق) ، ئەوەی ئەو وتی، ئێستا دەڵێ بە دەڵێی دەبینین چۆن دێتە دی. لەم ساتە ناسکەی ئێستا، ل ەهەموو کات، تاکی کورد لێک دوورن و دوژمنی خوێندنەوەی یەکن، ئەوەندەی بە خوێنی سەری یەک تینوون، ئەوەندە تامەزرۆی خوێنی بێگانە نین، بۆیە کاتێ؛ لەسەفەری خوێندنەوەی دیوانی حاجی دێینەوە، تێدەگەین (نەبی ماوەیلەی) یەکان چ کەسێکیان دەرکردووە! قەدری چ گەوهەرێکیان نەزانیوە! دەسەڵاتدارانی ئەوسای کۆیە، چۆن پشتیان لەحاجی کردووە و ڕوویان بە (شێخ نەبی) خۆشبووە! بەهەمان شێوەش ئێستاش ڕۆڵی (شێخ نەبی) کارایە، بەڵام لە بەرگ و دەم و چاوی نوێ، ئێستاش ئەو ڕۆحە دژ بە جوانییە لە کۆیە هەیە و دەیبینین.

سەرچاوە// سەردار حەمید میران و کەریم شارەزا، دیوانی حاجی قادری کۆیی، 1986

هەڵمەت عوسمان

مڕۆڤە ئامانجدارەکان کێن؟، مڕۆڤە بێ ئامانجەکان کێن؟.. ئەحمەد کامەران

زۆر بەکورتی دەمەوێت باس لەم دووجۆرە مڕۆڤانە بکەم کە لەسەر ئەم گۆی زەویە بوونیان هەیە…

مڕۆڤە بێ ئامانجەکان کێن؟ راستیەکەی نابێت بگوترێت، کە ئەم جۆرە مرۆڤانە کەسانێکی خراپن یان هەرشتێکی دیکە. چوونکە لە کۆتاییدا ئەمانیش مڕۆڤن و خاوەن پێگەی خۆیانن لەنێو کۆمەڵگاکاندا، بەڵام ئەوەی جێگای داخە کە ئەم جۆرە مرۆڤانە تەنها لە شتە لاوەکییەکانی ژیان تێگەیشتوون، واتە خاوەنی هیچ پڕۆژەو سیستەمێکی ئەکادیمیانە نین بۆ ژیانیان، لەگەڵ ئەوەشدا زۆرترین کاتەکانیان بۆ شتە بێکەڵک و لاوەکییەکان بەسەر دەبەن، تەنها وا دەزانن کە ژیان بریتییە لە رابواردن و سێکس و خواردن و خواردنەوە و …هتد

مڕۆڤە ئامانجدارەکان کێن؟زۆرجار دەگوترێت کە گوایە مڕۆڤە ئامانجدارەکان ،هەموو رابواردنێک لەخۆیان قەدەغەکردوەو سەرقاڵی کۆمەڵێک بابەتی دیکەن ، راستیەکەی نەخێر ، مڕۆڤە ئامانجدارەکانیش هاوشێوەی مڕۆڤە بێ ئامانجەکان ئەوانیش رادەبوێرن و چێژ لە ژیان وەردەگرن بەڵام چۆن؟ مڕۆڤە ئامانجدارەکان خاوەنی ئەتەکێت و پڕۆنسیبی تایبەت بەخۆیانن بۆ ژیان ، واتە سەرجەم سێکتەرەکانی ژیانیان لە رێگای کاتەکانیانەوە رێکخستوەو ، گرنگی بەهەموو شتێک دەدەن کە لە فەلسەفەی ژیان دا هەیە، واتە تەنیا خۆیان بە شتە لاوەکی و کرچ و کاڵەکان نابەستنەوە، بەڵکو بەدوای شتە نوێیەکان و سەرسورهێنەرەکانی ژیان دەکەون.

ئیتر خۆت بڕیار بدە کە لەکامیانی؟

ئەحمەد کامەران

هایکو.. ڕێبوار غەریب

لوتکەیەکی بەرز،
هه ڵۆیەکی پیر؛
چاوەکانم کز دەبینن!

تەم ومژه،
نابینێت کێوی حاڵم؛
چاوی دڵت!

لێزمەی باران،
لەژورەوە سەرینەکەی تەڕ؛
دایکی شەهید!

گەشتێکی دوور،
سێبەری پیرە دارێک؛
ماندو ب□ پێوە!

لەدامێنی چیادا،
کەوێک دەگری؛
قاقای ڕاوچیەک!

باران دەیشوا،
با دەی نێژێ؛
جەستەی گەڵا!

بەدزی ئەستێرەکانەوە،
جارجار لەکانی دەڕوانێ؛
مانگ !

ڕای دەژەنێ یاده وەریت،
دڵی مردووم؛
بێشکەی خەیاڵ!

دڵۆپێ فرمێسکی سوێر،
یادەوەریەکی شیرین؛

لەڕۆژگارێکی تاڵ!

بۆ هه ناسەیەکی گەرم،
ملیان ناوە بە هه ناسە ساردیەوە؛
کۆچبەر!

بەوتاڵیەوە،
یادێکی شیرینی بیرخستمەوە؛
گوڵە ژاڵە!

چاودێرە ،
بەسەرماڵی دەوەنەکانەوە؛
دارچنار!

خۆشترین ئاوازی هه یە،
شۆڕەبی حەیران دەکا؛
خوڕەی چەمێک!

بەشەوقەوە چاوەڕوانە،
بۆنی یەکەم باران بکات،
زەوی وشک وتینو!

بەژێر پیرەدارێکدا،
شوانێک تێ دەپەڕێ؛
بۆنی چاو سەدای شمشاڵ!

تینوی پرژە ماچە،
خاک لێوی وشک بووە،
نازدەکات سێبەر!

ڕیشۆڵە یان ڕەشەباڵندە؟ کاکە

زاموا.. پەری عەبدوڵڵا نامق

ڕەخنە:

واڵاس ستیڤنس ی شاعیری ئەمریکی لە شیعرەکی جواندا بابەتی شیعر دەخاتە خزمەت ڕەفتارە ناوازەکانی باڵندەیەیکی زۆر زیرەکەوە کە ناوی (ڕەشەباڵندەیە)، کە بە ئینگلیزی (بلاك بەرد)ە و تێهەڵکێشی دنیای مرۆڤ و پەیامەکانی شاعیرو ساتی دەروونی تایبەتی خۆی دەکات ، ئەم باڵندەیە وێڕای ئەوەی دەنگەکی سیحراوی نەغمەخوانی هەیە، لەگەڵ ئەمەشدا نزیکە لە ژینگەی مرۆڤەوەو (بە تایبەتی بە ئەوانەی لە سەروو دەریای ناوەڕاستەوە دەژین) کە لە جوانی سروشت رادەمێنن چەندان وانەی بەسوود و ڕەفتاری سەرنجڕاکێشی لە دیقەت دەدەن، ئەم باڵندەیە زیاتر لە ئەوورپا و باکوری ئەفریقاو ئەمریکا، نیوزلندا و ئوسترالیاو بەشێکی ئاسیاو ئەفریقا دەبینرێت و جۆرەکانیشی هاوشێوەو نزیکی یەکن، بە تایبەتی ئەوانەی لەو ولاتانەدا دەژین و نزیکییان لە دنیای باڵندەکانەوە هەبێت دەزانن کە ئەم باڵندەیە خاوەنی سیفاتی تایبەتەو جیای دەکاتەوە لە باڵندە ئاست نزم و کەم بەهرەکانی تری وەك چۆلەکەو ریشۆڵە، بەڵام ئەوەی جێی سەرنج و ئەسەفە ئەوەیە کە سەرلەبەری ئەم شیعرە جوانە و ئەم باڵندە ناوازەیە کە لەم شیعرەدا هاتووە لە لایەن کاك زاموا محەمەدەوە بەهەڵە وەرگێڕدراوەو کراوە بە ریشۆڵەو لە ماڵپەڕی گەلاوێژی ڕۆژی ٧ی دیسەمبەری ٢٠٢٠دا لە بەشی هەنراوەدا بڵاوکراوەتەوە..

ناونیشانی شیعرەکە ئاوهایە:

Thirteen Ways of Looking at a Blackbird

لێرەشدا زۆر ئاشکرا دیارە کە ناوی باڵندەی بلاك بەردی بەکارهێناوە کە بە کوردی دەکاتە ڕەشەباڵندە، بەڵام کاك زاموا کردوویەتی بە ریشۆڵە، لە کاتێکدا ریشۆڵە لە ئینگلیزیدا بە گشتی پێی دەگوترێت:

ستارلینگ Starling

لێرەدا ئەمەی خوێنەران بە ئەوەی زیاتر چەواشە نەبین و بتوانین چێژ لە بەرهەمە جیهانییەکان ببینین، باشتر وایە ئەوانەی دەیانەوێت کاری وەرگێڕان بکەن وردەکار بن و لێکۆڵینەوە بە بەرهەمەکان بکەن و لە ئاستی زانستی وەرگێڕانەکانیان دڵنیا بن: بە پێداچوونەوەی چەندان جارەو نیشاندانی کەسانی تری شارەزا بە دڵنیابوونەوە، ئەنجا گەر ویستیان لەبەت بیخەنە بەر چاو و چێشەی خوێنەران و لێکدانەوەیان، ئەگەر نا ئەوا فەوزا دوای فەوزا لە بناغەوە بوون و ناسنامەو مەعریفە هەڵدەتەکێنێت و سەرە داوی

رەسەنایەتی و راستییەکانمان لە بزر دەبێت و هیچمان نابێت بە هیچ، خۆ لە راستیدا بەخشین و ئەدەبیات و داهێنان و جوانکاری هەر پێزلێدان نییە بە دابەزاندنی وێنەیەکی شەخسی کەشخە بە جگەرەوە لەگەڵ بابەتەکاندا یان بەکارهێنانی بە سەرنجدانی خوێنەران و وەك ڕیکلامکردنی هزرمەندبوون بەکاربێت!
بە هیوای سەرکەوتن بۆ کاک زاموا، بۆ دڵنیابوونەوەش وا لێرەدا ئەمە بەستەری هەردوو بابەتە وەرگێڕدراوەکەی کاک زاموا شیعرە ئینگلیزیەکەی خودی شاعیرە:

پەری عەبدوڵڵا نامق

یەکەم/ وەرگێڕانی زاموا محەمەد
galawej.com/2020/12/2020-12-07165041.html
دووەم/ شیعرەکە لە سەرچاوە ئەسڵیەکەیەوە:
www.poetryfoundation.org/poems/45236/thirteen-ways-of-looking-at-a-blackbird

---

لەقینی بەردەکان” و شکانی دڵەکان.. نووسینی: دلێر کەریم

خوێندنەوەیەك بۆ ڕۆمانی “لەقینی بەردەکان”ی سەلام عومەر

ئەدەب بەشێوەیەکی گشتی و ڕۆمان بەتایبەتی ئەرکەتی دەستمان بگرێت و بمانخاتە بەردەم دەیان تەفکرین و بەدواداچوون و ڕامان، ئەگەر وانەبێت واتا نەیتوانیوە جێگەی خۆی بکاتەوە و نووسەری بەرهەمەکە تەنها نووسیویەتی و وەك ئەو سەدان بەرهەمەی تر کە پێشتر هەبوون، تەنها کاتییان پێوە بەهەدەردراوە و بوونەتە بەرهەم نەك زادەی بیرکردنەوەی قووڵبن. دواجاریش کە دەبنە بەرهەم و ناودەنرێن بە کتێب تەنها قەبارەیەکیان هەیە و لە ڕووی فیزیکییەوە شوێنێك دەگرن لەسەر کتێبخانەکان و نابنە بەرهەمێك کە شوێن لە دڵ و دەروون و زاکیرەمان بگرن. لەڕاستیدا بەرهەمە باشەکان شوێنیان دڵ و دەروونی خوێنەرانە نەك ڕەفەی کتێبخانەکان، بەرهەمی ئەدەبی گرنگ وەرگرتنی

ژمارەی سپاردنەکەی نییە هێندە گرنگە ڕەزامەندی خوێنەرانی بەرهەمان وەرگرێت.

“لەقینی بەردەکان” بەرهەمەکی ئەدەبی ساڵی 2020 کە لەگەڵ خوێندنەوەیدا دەستی گرتم و بردمییەوە بۆ ڕۆژانی خوێندنی زانکۆ، هەموو یادەوەرییە تاڵ و شیرینییەکانی بەم گەڕاندەوە، ڕەنگە خوێندنەوەی ئەو ڕۆمانە نەبایە زاتی ئەوەی نەکردایە یادەوەرییەکانم وەك پەڕەی ڕۆمانەکە یەك یەك هەڵدەمەوە.

جوگرافیایی ڕۆمانەکە هەندێك دیمەنی هەولێر و هەندێکی قەڵادزێیە، مێژووەکەی دەگەڕێتەوە ساڵانی پێشتر کە هەشتا مۆبایل نەبوو، خۆشەویستی ڕاستەقینە خۆی لە چرپە و نامەی دەستنووس دەبینییەوە.

ناونیشانی ڕۆمانەکە ” لەقینی بەردەکان”، بە منی گەرمیانی لەسەرەتاوە واتێگەیشتم لە قین واتا لە ڕقی بەردەکانە، تا وردە وردە لەگەڵ ڕۆچوونم بە ناویدا تێگەیشتم جووڵە و لەقین یان لەرینەوەی بەردەکانە.

سەرەتای ڕۆمانەکە وەسفێکی چیایی سەفینە و کورتە مێژوویەکی لە خەباتی کوردایەتی دەگەڕێتەوە و دەڵێت :

“سەفین بەقەت ژمارەی تاشە بەردەکانی تۆپ و گوللەی بەسەردا باریوە کەچی هەر لەجێی خۆی وەستاوە و نەلەقیوە”، چیرۆکەکە باس لە خۆشەویستی ڕاستەقینەی نێوان مرۆڤەکان دەکات کە نوسەر لە ناوەڕاستی چیرۆکەکەوە بە شێوەی “فیدباك” دەمانگەڕێنێتەوە بۆ سەرەتای ڕووداوەکان و دواتر لەو شوێنەی ناوەڕاست دەستپێدەکاتەوە تا کۆتایی دیمەنی ڕووداوەکە دەمانبات، بەگشتی دیمەنەکانی خەمناکن و ڕەنگە نووسەر بە مەبەست ویستبێتی پێمان بڵێت : قەدەری سیاسی و خۆشەویستی و هەموو کارێك لەم نیشتیمانەدا هەر خەمناکە.

قوتابیانی بەشی زانستی جیلۆجی ” زەویناسی” هەولێر لە چیایی سەفین دەبن بە توێژینەوە، دواتر “بەردێك” دەلەقێت و دەخزێت و ئەویش دەبێتە هۆکاری تەقینەوەی کانییەك و بەردەکان هەڵدەتەکێنن. چیرۆکی ئەو تەقینەوەییە هەموو کوردستان دەگرێتەوە.لەکاتی کەوتنی یەکێك لەتاوەرەکان بەسەر قوتابییەکی جیلۆجی بەناوی “ڕزگار ” گیان لەدەستدەدات.

لەم نێوەندەوە نوسەر دەمانباتەوە سەرەتایی ڕووداوەکان، ڕزگار لە زێدی خۆی قەڵادزێ، بەچەند ساڵێك پێش هاتنە زانکۆی لە هەولێر عاشقی کچێك دەبێت بە ناوی “نازدار”، بەڵام مردنی ڕزگار بە بەردی چیایی سەفین دەبێتە زیندووکەرەوەی چیرۆکی مردنی نازداری خۆشەویستی لەکاتی یاریدا بەردی دەستی منداڵێك بەریدەکەوێت و

دەیکوژێت، ئەوە وادەکات هەمووان وەك شێتانێك لەبەر بڕوانن و پێناسە و چیرۆکی سەیر سەیر بەناوی شوومی بەردەوە بگێڕنەوە، نوسەر بەناوی بەردتاشەکەوە پێمان دەڵێت:

باشە قوڕمساغێك بەکەرییەتی بەرد بەکاردێنێ و خەڵکی پێدەکوژێ بەرد خەتای چییە و چیبکا؟

هاوڕێیەکی ڕزگار بەناوی قەندیل کە ئاگاداری چیرۆکی خۆشەویستییەکەی ڕزگار و نازدارە زیاتر لەهەمووان نیگەرانی مردنی ڕزگارە و دەبێتە بکەرێکی کارای ڕووداوەکانی دوای لەقینی بەردەکان.

قەندیل دوای مردنی ڕزگار ڕاپۆرتێکی دەخوێنێتەوە کە لە چیایی سەری ڕەش ئامادەی کردووە، دەبینێ لە کۆتایدا **نوسراوە :**

ئێمە نامێنین بەڵام بەرد هەر دەمێنێ .

لێرەوە قەندیل کە هاوڕێی گیانی بە گیانی ڕزگار دەبێت و خەڵکی هەمان زێدن کە قەڵادزێیە، لەگەڵ وەلی کە کوڕێکی هەولێرییە و پێکەوە سیانەیەکی گونجاون و تێکەڵاوی خێزانیان دەبێت، دوای مردنی ڕزگار بەبەرد و زانینی چیرۆکی مردنی نازداریش بە بەرد، بیر لەوە دەکاتەوە چیرۆکێك بنووسێت بەناوی لەقینی بەردەکان.

چیرۆکی مردنی نازدار بە بەرد هێندە بۆ ڕزگار کاریگەر دەبێت کە زۆرجاران دەچێتە سەر گۆڕەکەی و دەگرێت، دایکی کچەکە و دولبەری خوشکی دەبینن و تێدەگەن کە ئەم کوڕە خۆشەویستی کچەکەیان بووە، دواتر کە تاریك دادێت و هەردوو خێزانەکە بە شوێن ئەندامانی خێزانەکەی خۆیاندا دەچن و دەبینن لە سەر گۆڕی نازدار بووراوەتەوە.

ئەم ڕووداوە خێزانەکان دەخاتە بەردەم لێکدانەوە و تێڕامانێکی زۆر، نوسەر دەیەوێت بڵێ کۆمەڵگای کوردی کە کۆمەڵگایەکە بەوردی دەچنێ بنچینەی ڕووداوەکان و هەموو هەنگاوێك باجێکی قورسی هەیە.

شەوێك ڕزگار خەون دەبینێت بە نازدارەوە، کورتەی خەونەکەش ئەوەیە نازدار گۆڕەکەی و چواردەوری گۆڕەکەی ئاودەدات و خەریکی چاندنی گوڵە. دواتر ڕوون دەبێتەوە کە چارەنووسی مردنی هەردووکیان بەردە و زۆری پێناچێت لە تەنیش گۆڕی نازدار گۆڕێك دەکەن و ڕزگاری تێدا دەنێژن.

دوای مردنی نازدار، ڕزگار و قەندیل زیاتر هۆگری یەکدەبن و بەبێ یەك هەڵناکەن. هەردووکیان لای باوکی ڕزگار کە ناوی ئەخەی بەیاغچییە دەستدەکەنە کار و ئاشنای ئیشەکەیان دەبن.

دواتر گۆڕی نازدار لەسەر داوای باوکی نازدار هەڵدەگرن، باوکی ڕزگاریش ئامۆژگاریان دەکات بۆ ئەوەی پارەی ئەوکارە وەرنەگرن،

دیارە لە كوردستاندا ئەو تێكەڵاوی هەگرییەی لە نێوان گوندەكاندا هەیە وەك شارەكان كاڵ نەبووەتەوە و هاوخەمی بوون گەشتووەتە دوا پلەی خۆی.
نوری ددانسازی باوكی نازدار پێدانی ڕۆڵێكی تێگەیشتووانەیە بە مرۆڤێك كە ڕێز لە دوو گەنج دەگرێت و بە كوڕی خۆیان ئەژماردەكات لە كاتێكدا دەزانێت یەكێكیان شەیدای كچە جوانەمەرگەكەی بووە، بەڵام ئەوەی لای منی خوێنەر سەرنج بوو چۆن دەبێت دێیەك هەبێت بە قەبارەی شارۆچكەیەك كە دوكانی بەیاغچی و ددانسازیشی تێدابێت؟ ئەمە لە زێدی منی خوێنەر كە گەرمیانە ئەستەمە، بەڵام بۆ زێدی نوسەر ئەوە یان هەڵەیەك هەیە لە بابەتەكەدا یان ئاساییە و لەوە بوونی هەیە.

یەكێك لە دیمەنە نایابەكانی ئەم ڕۆمانە باسكردنە لە لالی گەنجە جوان و تەسجیل بەدەستە مەستەكەی ئێوارانی دێ، كە گۆرانی هونەرمەند حەمەجەزا و شیعرەكانی پێشەو لێدەدات و دەڵێ :
نامەكانت یەكیەك ماون …
ڕزگار و قەندیل ئێوارەیەكی خۆش لەگەڵ لالی بەسەر دەبەن، لێرەدا نوسەر پێماندەڵێت ئەوە مەست و عاشقەكانن قەدری مرۆڤەكانی هاوتای خۆیان دەگرن و لە برینەكانیان دەكۆڵنەوە تێدەگەن، كاتێك ڕزگار دەستدەكات بە گریان لالی پێی دەڵێت ئەوگەنجە عاشقە ئەگینا مرۆڤەكان بە ئاسانی دەستناكەن بەگریان.
لە دانیشتنەكانی مەستەكاندا زۆرترین ڕاستی دەوترێن، بۆیە دەزانن لالی بەم هەگربوونەی بە حەمەجەزا و عارەق خواردنەوە بێهۆكار نییە بۆیە پرسیاری لێدەكەن ئەتۆ بۆ ژیانت وا بەسەر دەبەیت؟
لالی دەستدەكات بەگێڕانەوەی ئەوەی یەك ساڵان بووە باوكی مردووە و دایكی بەخێوی كردووە، دواتر خاڵ و مامەكانی هاوكاریان دەكەن، لە پۆلی سێی ناوەندی عاشقی كچێك دەبێت كە باوكی كچەكە بەعسی دەبێت.
بەعسی بوون دەبێتە هۆكاری نەهامەتییەكانی لالی و دایكی لە نەخۆشخانە دەمرێت و خاڵ و مامەكانی ڕازی نابن لالی كچە بەعسییەك بهێنێت. جارێكیتر جەنگی نێوان خۆشەویستی و نەیارەكانی دەستپێدەكات و لالی دەڵێ ئەو كچە و خانەوادەكەی ڕێگری لێدەكەن، بەهۆی مردنی دایكی و دابڕان لە خوێندن و پشتكردنە خاڵە و مامەكانی پەیمانگای لەكیسدەچێت و دەبێتە مەستێكی نمرە یەك و خۆشەویست و ڕەمزی عاشقانی ناوچەكە، باوكی كچەش كچەكەی دەداتە برازایەكی و خاڵی لالیش دەبێتە پێشمەرگە و ڕوودەكاتە شاخ. بەڵام جارێكیتر نوسەر لێرەدا ناوی لالی دەگۆڕێتەوە بۆ وەلی كە كەسایەتییەكی ترە و جارێك ڕۆڵی پێنەدراوە لەم حیكایەتەدا.

دولبەری خوشکی نازدار کە ئاگاداری خۆشەویستی نێوان ڕزگار و نازدارە و هەموو نامەتایبەتەکانی خوشکەکەی لایەتی، لەگەڵ نامەیەکی خۆیدا ئەیداتەوە دەستی ڕزگار، باسی ورد و درشتی پەیوەندییەکەیان و ئەو هەستانەی تێدایە کە دوای مردنی نازدار لە کەللەی ئەمیشی داون. دواتر ڕزگار چاوی دەچێتە سەر یەکەم نامەی خۆشەویستی خۆی کە بۆ نازدار نوسیبووی.

نوسەر دەیەوێت بڵێت هەموو فەلسەفەکان کە باس لەیەك تیری عەشق دەکەن و دەڵێن ئەوانەی یەکەم کەسن دەچنەوە دڵەوە لەخۆڕا نەهاتوون. دەکرێ مرۆڤێك چەندجارێك عاشق بێت بەڵام هەرگیز ناتوانێت سەرەتاکانی لەبیربچێت، برینەکانی هەموو عەشقەکان وەك یەك نین، هەندێکیان بە زەردەخەنەیەك ساڕێژ دەبن و هەندێکیان قەت ساڕێژ نابێت.

ناوی هەردوو قوتابی ڕزگار و قەندیل لە هەولێر دەردەچێت و دەبنە دوو قوتابی ژیر و زیرەکی بەشی جیلۆجی، نوسەر زۆر شارەزایانە وەسفێکی گەڕان ئاسایی هەولێر و قەڵای هەولێرمان بۆ دەکات، نەك بۆ منی قوتابی زانکۆی سەڵاحەدین، بگرە بۆ کەسێکی نەشارەزای ئەو جوگرافیاش گەنجینەیەکی پڕ زانیاری و لەزەت بەخشە. لەگەڵ خوێندنەوەی ڕۆمانەکەدا، ساتێك بۆ ڕووداوەکان دەتەنگ دەبووم و ساتێ دیمەنەکانی هەولێر لەکاتی یەکەم ساڵی زانکۆم دەهاتە پێشچاو کە خۆم و هاوڕێکانم لێدەبوونە ڕزگار و قەندیل.

لە هەولێر ڕزگار و قەندیل چیدی بەتەنیا نامێننەوە و هاوڕێیەکی تریان بۆ پەیدا دەبێت بەناوی وەلی، وەلی لەهەمان بەشە لەگەڵیان بەڵام لەبەشی ناوخۆیی نییە و دانیشتووی هەولێرە، جارەکیتر چیرۆکەکان بچێیەك بەیان دەکرێن و دەگێڕرێنەوە، لە مەستبووندا ڕاستییەکان باسدەکرێن و لە خەم و ئازارەکانی خۆیاندا وێنای یەکتر دەکرێن، وەك هێمنی شاعیر دەفەرمووێت : لێی حەرام بێت ئەو کەسەی دەردی کەمە.

تا ئێرە ڕووداوەکان دێن، دواتر سەرداوی ڕووداوەکان دەبێتە حیکایەتی دوای ڕێکەوتی ڕووداوەکان، چونکە نوسەر ئەم ڕووداوانەی لەدوای کەوتنی بەردەکان گێڕایەوە، لەبەرەوە جارەکیتر دوای چنینی بەشی یەکەمی تابلۆکە دێتە سەر چنین و نەخشگردنی بەشی دوای لەقینی بەردەکان و مردنی ڕزگار.

دیمەنەکان وەها دەستپێدەکەن:

دوای مردنی ڕزگار گۆڕستانەکە زیاتر قەرەباڵەخ بوو، جاران یەك خێزان بچووبایەنە سەر گۆڕی نازدار ئێستا خێزانی ڕزگاریش بە ڕێگای گۆڕستانەوە بوون، چیرۆکی دوو عاشق کە تەنها شەش مانگ یەکیان

خۆشەویست و نەوان مردنیان تەنها ساتێك بوو، هەكاری هەردوو مردنیش بەرد بوو، بووبوونە وەردی سەر زمان و باسدەكران.

ئەم چیرۆكە نزیكە لە چیرۆكی فاتیلەی مەهاباد قەرەداغییەوە كە باس لە خۆشەویستی نەوان پێشمەرگەی قارەمان دكتۆر ئاتیلە و فاتیمەی كچە شێخ دەكات، دەڵێت لە دوای لە دەساڵ دكتۆر ئاتیلە لە پاڵ هەمان ئەو تاوەرە بەردەدا شەهید دەبێت كە براكەی پێش دە ساڵ لەوێدا شەهید دەبێت، ئەوەی فاتیلە ڕاستییە و ڕوویداوە و نوسەر نووسیەتیەوە، بەڵام ڕووداوەكانی نەو لەقینی بەردەكان چیرۆكن و زادەی خەیاڵی نووسەرن.
دوای مردنی ڕزگار قەندیل تەنها دەبێت و تەنها وەلی هاوڕێی دەبێتە خەمڕەوێنی، لەولاشەوە دولبەر كە خوشكەكەی و ڕزگاری دەزگیرانی خوشكی بەستیان لە بەیبوو، تەنها مابووەوە.
قەندیل جارێك لە سینەما فیلمی هیندی بینیبوو بەناوی "شوعلە"كە باس لەدوو هاوڕێی زۆر نزیك دەكات، بڕیار دەدەن بە هەموو ڕووداوێكی نەخوازراو یەكێكیان بچێت، بە ئەو مەبەستەش شێر و خەت دەكەن و یەكێك لەكەسەكان بەردەوام مل بەمەترسییەكانەوە دەنێت و خۆی ڕووبەڕوویان دەبێتەوە. لە یەكێك لەشەڕەكاندا دەكوژرێت، كاتێك هاوڕێكەی بەمردووی لەباوەشی دەنێت و دەستی دەكرێتەوە دەبینێ پارەی دەستی هاوڕێكەی كە هەمیشە شێر و خەتی پێدەكرد هەردوو دیووی شێر دەبێت، لەوە تێدەگات بە هەمیشە برادەرەكەی شێری هەڵبژاردووە. تێدەگات ئەو چی برادەرێكی دڵسۆزی لەدەستداوە، قەندیلیش بە مردنی ڕزگار بیر لەو دیمەنانە دەكاتەوە و دەچێتە دەرەوەی سینەما و وەلیش بەدوایدا، ئیتر جارێكیتر ناچنەوە سینەما و كۆتایی هەفتەكان دەگەڕێنەوە قەڵادزێ و سەر لە گۆڕی هاوڕێكەیان و عاشقەكەی دەدەن.

لە چەند دیمەنێكی نەوان دولبەر و وەلی و قەندیل و سەرنج خستنە سەر كراسە خوێناوییەكەی ڕزگار چەند جارێك بەهەڵە ناوی ڕزگار دێتە بەرباسان، كە نەدەبوو ڕۆمانێكی بەو شێوەیە ئەوەی تێدابووایە.
هەردوو هاوڕێ دەیانەوێ كەی یادەوەرییەكانی ڕزگار ببەنەوە بە زێدی خۆی و دەست بەژیان بكەنەوە، نوسەر جاریكیتر لە گێڕانەوەكانیدا ڕۆڵدەداتە هونەرمەندەكان و پارچەیەك لە نەغمەكانی حەسەن سیساوەیی دەكاتە هەوێنی گێڕانەوەیان.
دوای تەواوكردنی خوێندن قەندیل داوای دولبەر دەكات و دەبێتە هاوسەری، شایی و ڕەشبەڵەك دەگێڕێتەوە ئەو زێدەی دەمێك ساڵە لێی تۆراوە، گەرچی كەی ڕۆمانەكە تراژیدییە و لەم نەوەندەدا هەندێك خۆی ڕادەپسكێنێ تا خەمەكان بڕەوێنێتەوە، بەڵام لەم نەوەندەدا وەك

ئەوەی قەدەری مرۆڤەکان هەمووی وا بێت بە بەرد بمرن، بەردێك
بەردەبێتەوە و مێرد منداڵێك دەكوژێت، ئەویش هەمان ئەو منداڵە
دەبێت كە چەند ساڵێك بەردی هاوێشت و نازداری جوانەمرگ کرد.

لەكۆتایدا وێڕای هەموو سەرنجەكانم، دەستخۆشی لە سەلام عومەری
نوسەری ڕۆمانی لەقینی بەردەكان دەكەم، كە لە زۆر وێستگەی
ڕۆمانەكەدا خۆمم تێدا بینییەوە، لە زۆر دیمەنی گەڕانەوەی وەلی و
قەندیل بە كێوی هەیبەسوڵتاندا ئەو ڕۆژانەم هاتنەوە یاد ئێمەش لە
زانكۆ دەگەڕاینەوە، بەڵام بۆ قەڵادزە نا، بۆ گەرمیان.

بۆم دەركەوت هەڵەین تەنها چەند كەسێك بەڕۆمان نووس بزانین، دەكرێ
بەرهەمەكان بخوێندرێنەوە تا بزانین چی نوسراوە، لەقینی بەردەكان
لە سەرەتاوە تا كۆتای بۆمن گرنگ بوو، دڵم لەگەڵ لەقینی
بەردەكاندا دەلەقی و لەسەر گۆڕەكان فرمێسكم دەڕشت،

بیرم دێتەوە بە گەڕەكەكانی هەولێردا گوزەرمان دەكرد و لە دیمەن و
دارو درەختەكانی ڕادەماین، بیری زێدی خۆمانمان دەكرد و بە
فرمێسكەكانمان نامەمان بۆ ماڵەوە دەنووسییەوە، ئەوەی هەبوو هەمان
ئەوەی نێو ڕۆمانەكە بوو، بەهیوای بەرهەمی جوانتر.

کریستین هێڵگە رابەری چیرۆکنوسانی منداڵانی ئیسلەندایە.. رەزا شوان

خاتو (کریستین هێڵگە گۆناسدوتێر) بەناوبانگترین و خۆشەویسترین چیرۆکنوسی منداڵانە لە ئیسلەندا. بە رابەری چیرۆکنوسانی چیرۆکی منداڵان ناسراوە. کریستین هێڵگە لە (٢٤/ نۆڤەمبەر/١٩٦٣) لە شاری (ریكیافیك) ی پایتەختی ئیسلەندا لەدایک بوە. لە منداڵیییەوە هۆگری خوێندنەوە و نوسین بوە.
کریستین هێڵگە، لە ساڵی (١٩٨٣) قۆناغی خوێندنی ئامادەیی لە داقوتابخانەی ئامادەیی ریکیافیک تەواو کرد. لە ساڵی (١٩٨٤) دا لە (زانکۆی بەرشلونە)ی ئیسپانی و لە (١٩٨٥) دا لە (زانکۆی ئیسلەندا) زمانی ئیسپانی خوێند. دوایيش لە ساڵی (١٩٨٧) دا لە (زانکۆی یۆتا) لە (سۆڵت لیک ستی) لە ولایەتە یەکگرتوەکانی

ئەمریکادا بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە (راگەیاندن و لە زمان و ئەدەبی ئیسپانی) دا وەرگرت. لە سال□ی (١٩٩٤) یشدا، له قوتابخانەی ئیسلەندا، بڕوانامەی (رابەر) یی وەرگرت.
کریستین هێڵگە بێجگە لە نوسین وەکو نووسەرێک، گەلێ کاری تریشی کرد، لەوانەش:
ماوەیەک وەکو رابەرێکی گەشت و گوزار کاری رابەری ئەو تۆریستانەی دەکرد کە بۆ گەشتکرن دەهاتن بۆ ئیسلەندا. بۆ ماوەیەکیش کاری میوانداری لە ناو فرۆکەیەکی هێڵی ئاسمانی ئیسلەندادا کرد.
ماوەیەکیش پەیامنێری هەواڵی تەلەفزیۆنی ئیسلەندا بو. لە ساڵی (١٩٨٧-١٩٨٨) وەکو پێشکەشکارێکی هەواڵ و بەرنامە، لە ئێزگەی رادیۆ و تەلەفزیۆنی ئیسلەندا کاری کرد. بۆ ماوەی (١٢) ساڵیش وەکو رۆژنامەنوسێک، بەبێ دابڕان کاری رۆژنامەگەری کرد. بە شێوەیەکی سەرەکی و تایبەتیش لە بەشی نوسینی هەواڵەکانی رۆژانەی دەرەوە، لە کەناڵی دوی تەلەفزیۆنی ئیسلەندا کاری دەکرد.
ماوەیەکیش لە ئەنجومەنەکانی بەڕێوەبردنی کۆمەڵەی ژینگە پارێزی ئیسلەندادا کاری کرد. لە ساڵی (٢٠١٤ – ٢٠١٨) سەرۆکی یەکێتی نوسەرانی ئیسلەندا بو.
کریستین لە ساڵی (١٩٩٧) ەوە تا ئەمڕو، چیرۆک و رۆمان بۆ منداڵان دەنوسێت. یەکەمین چیرۆکی بۆ منداڵان لەژێر ناوی (بینای من زۆر خۆشتم دەوێ) لێرەوە و لە میانەی ئەم چیرۆکەوە ناوبانگی دەرکرد. تا ئێستا زیاتر لە چل رۆمان و کورتە چیرۆکی بۆ منداڵان نوسیون و چاپیکردون و بڵاویکردونەتەوە. گەلێ بابەتی خوێندنەوە و پەروەردەیی بۆ پرۆگرامەکانی خوێندنی قوتابخانەکانی ئیسلەندا نوسیوە. گەلێ بابەت و سیناریۆشی بۆ تەلەفزیۆنەکان و کورتە فیلمە سینەماییەکان نوسیوە.
کریستین هێڵگە نوسەرێکی نوێخوازە و هەردەم هەوڵی نوێخوازی و داهێنان و ریچکەشکێنی دەدات. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا بۆی ناشارێتەوە، کە سودێکی زۆری لە فۆلکلۆر و لە کەلەپوری میللی ئیسلەندا وەرگرتوە و کاریتێکردون و لە چیرۆکەکانی بۆ منداڵان رەنگیان داونەتەوە. زیرەکانە سودی لە هەقایەتە میللییەکان وەرگرتون، کە دەربارەی خێو و دێو و جادو و پاڵەوانی مله□و□ و سەرکێشی و دەعبای ئەفسانەیین.
کریستین لەم بارەیەوە دەڵێت:"ئەوە رابردوە کە ئێستا فێردەکات کە بەرەو داهاتو هەنگاو بنێت. بۆیە پێویستە هەمو چیرۆکە کۆنەکان بەسەربکەینەوە و لە ژیاندا بیانپارێزین. بە شێوە و شێوا□ز□کی نوێ بیانگ□□□ینەوە و بیانگەیەنینە نەوە تازەکان"

کریستین هەڵگە، وەکو چیرۆکنوسێکی بەتوانا و سەرکەوتو، وەکو رابەرێکی بواری چیرۆکی منداڵان، خۆی سەلماند و ناساند. کەسایەتی و کارەکتەرەکانی چیرۆکەکانی هەمیشە خەیاڵکەری باشن. ناوەڕۆکی بابەتەکانیشی بە شێوازێکی زیرەکانە و بە زمانێکی تەڕ و پاراو و ناسک و شیرین داڕشتون. لایەنی چەقەنگیشی پشتگوێ نەخستوە. منداڵان و گەورەکان لە خوێندنەوەی چیرۆکەکانی چێژێکی زۆر وەردەگرن.

کریستین دەڵێت:" پەرتوکی ئەوتۆ دەنوسم، کە بە هەمو کەسانی خێزان بگونجێن"

کریستین هەڵگە، لە نوسینێکیدا، کە لە ئینتەرنێتدا بڵاوی کردۆتەوە، دەڵێت:" بازدان لە رۆژنامەوە بۆ خەیاڵ، لە گەڕانەوەی چیرۆکی راستییەوە بۆ داهێنانی، قورس نین. چونکە چیرۆک لە هەمو شوێنێکدا بە دورمانەوەیە. چیرۆکەکان بە درێژایی شەو و رۆژ بەناو خەڵکیدا گوزەردەکەن. خەڵکی بە بەردەوامی چیرۆک دەگێڕنەوە. ئەم کارەش لە دو کەس زیاتری ناوێت. چیرۆکخوان و گوێگری دەوێت"

کریستین هەڵگە هەست بە پێوەرە باڵاکانی چیرۆکی سەرکەوتو دەکات. کە خوێنەرانی بە ئامانجکراو پێویستیان پێی هەیە، تا پەیام و رستەکانی سەر لاپەڕەکان سەرنجیان رابکێشن. بە پێویستیشی دەزانێت کە دەبێت ناوەڕۆکی چیرۆک زیندو و نایاب بێت.

پەرتوکەکانی کریستین، ئامانجی پڕکردنەوەی بۆشایی نێوان نەوەکانی لەخۆگرتون.

کریستین هەڵگە هاوسەرگیری کردوە، سێ کچی هەیە و لە ریکیافیک دەژین. شایەنی باسە، ئەو چیرۆکانەی کە بۆ منداڵان دەیانوسێت، لە پێشا بۆ کچەکانی دەیانخوێنێتەوە و دەیەوێت سەرنج و را و تێبینییەکانی کچەکانی دەربارەی چیرۆکەکانی بزانێت.

کریستین هەڵگە، تا ئەمڕۆش، نوسینی هەمە بابەتە بۆ گۆڤار و رۆژنامەکان دەنوسێت.

ئەمانە ناوی هەندێ لە پەرتوکە چاپکراوەکانین بۆ منداڵان:
بینای من زۆر خۆشتم دەوێ، گازەگ لە چەناگەکانی بینا، کیکەی نەهەنگ لە گەشتێکدا بە دەوری جیهاندا، ملیونێک بەرد و ترسێک لە دۆڵەکەدا، مەی دیدەوان، لەبەر روناکی مانگ، ئیسماعیل.

کریستین هەڵگە لە ساڵی (٢٠١١)ەوە تا ئەمڕۆ، ئاگاداری شەڕی ناوخۆی سوریا هەیە، کە بە هەزاران کەسی بێتاوان و بێدەرتانی سوریا، لە کورد و لە عەرەب، بونە بە قوربانی و باجی ئەم شەڕە خوێناوییە دەدەن. بە هەزاران خێزان، بە تایبەتیش کورد، بە زۆر لە زێدی خۆیان دەرکران، یا لە ترسان سەری خۆیان هەڵگرتن و

ئاوارەبونە و بونە بە پەنابەر لە وڵاتانی ئەوروپا و وڵاتانی تری جیهان. بە ئەوەی بە ئاسودەیی و بێترس بژین. تەنانەت چەند خێزانێکی سوری گەیشتونەتە ئیسلەنداش.

کریستین هەڵگە، لە چیرۆکی "ئیسماعیل" دا، کە لە ساڵی (٢٠١٧) دا نوسیوێتی، کە ئیسماعیل کارەکتەرێکی مێردمنداڵی خەیاڵی هەڵهاتووی شاری "حەلەب"ی سوریایە. بوە بە پەنابەر لە ئیسلەندا، کریستین لە میانەی ئیسماعیلەوە، باس لە کوێرەوەری و نەهامەتییەکانی پەنابەرانی سوریا دەکات. باسیش لە خێزانێکی پەنابەری سوریا لە ئیسلەندا دەکات، کە چۆن تێکەڵ بە کۆمەڵگایەکی تازە بوە و چۆن هەڵدەکات و خۆیان دەگونجێنن و خۆیان پێکدەهێنن.

کریستین هەڵگە دەڵێت:" خۆم نەچومەتە ناو کەمپی پەنابەران، بەڵام ئیسماعیل و کەس و کاری ئیسماعیل لە هەمو گۆشەکانی شەقامەکانی ئەوروپادا دەبینم" دەشڵێت:"هێشتا چیرۆکی ئیسماعیل تەواو نەبوە و ماوەتی کە زیاتری لەسەر بنوسم"

کریستین هەڵگە، لە ماوەی کارکردن و نوسین بۆ منداڵان، چەندین ڕێزلێنان و خەڵاتیان لە ئیسلەندا و لە وڵاتانی باکوری ئەوروپادا پێشکەشیان کردون، بە ئەو پەرتوکانەی کە بۆ منداڵان نوسیویەن و چاپیکردون، لەو خەڵاتانەش:

چەند جارێک خەڵاتی پەرتوکی ساڵ بۆ منداڵانی تەمەن (٦-١٢) ساڵان، لە لایەن ئەنجومەنی فەرکاری ریکیافیکی لە ئیسلەندا پێشکەشیان کرد. هەر لە ئیسلەندا چەند جارێکیش خەڵاتی باشترین پەرتوکی ساڵ بۆ منداڵان پێشکەشیان کرد. خەڵاتی وڵاتانی ڕۆژئاوای باکوری ئەوروپا بۆ ئەدەبی منداڵان پێشکەشکیان کرد. خەڵاتی نوسینی باشترین سیناریۆی بۆ کورتە فیلمێک وەرگرت. لە لایەن پەرتوکخانەکانی قوتابخانەکانی وڵاتانی باکوری ئەوروپاشەوە خەڵاتی باشترین پەرتوکیان پێبەخشی.

(□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □
□□□□□□□□□ □□□□□□□□□. () ئیسلەندا یەکێکە لە دەوڵەتانی باکوری ئەوروپا. روبەرەکەی (١٠٣) هەزار کیلۆمەتری دوجایە. ژمارەی دانیشتوانی (٣١٠) هەزار کەسن. خاوەنی کۆنترین پەرلەمانە لە جیهاندا. بە گڕکان بەناوبانگە و کانیاوی کانزایی ئاوگەرمی زۆرە.

(*) پایتەختی ئیسلەندا (ریکیافیک) ە. پارەکەشی ناوی (کرۆنە).

رەزا شــوان
نەرویــج: ١/ ١/ ٢٠٢١

مۆبایل.. سەلام عومەر

کۆترێکی سپی نامەبەرم هەبوو
مۆبایل سەری بڕی
* * *
ئیدی مۆبایل ناهێڵێ
شقارتە
بکەوێتە حەوشەو بانی ماڵان
* * *
لەزەتی میوانی کتوپڕو
نزیک بوونەوەی خۆشەویستان
مۆبایل بردی
* * *
ئەلبومەکانم هەندە پیر بوون
خەریکە دەمرن
ئەویش
مۆبایل رزاندی
* * *
مۆبایل
قەڵەمی پارکەرو
کاغەزی نوسین و
زەرفی نامەی
هاویشتە مۆزەخانەوە
* * *
پولێکی بەریدم ماوە
دەڵێم
لە مۆبایلەکەمی دەم.

بودجەی ٢٠٢١ – .. نەوزاد بەندی

باڵندەکان ئیتر کۆچ ناکەن
ئاخر باڵیان پاشەکەوت کردن ..
بەفر
پەنجەمان
له گۆ ناخا
ئاخر لە گۆخستنیان پاشەکەوت کردن ..
باران
سەرشان و
قژمان تەڕ ناکا ..
شەماڵ فێنکایی
ناگوێزێتەوە
لە ئەلفەوە بۆ با ..
شەو ناتوانێ
بلوسە ڕەشەکەی
بدا بەسەڕ ئاواییدا ..
خەو لە توانایدا نەماوە
پێڵووی چاوەکان گرێدا ..
ڕووبار قوڕگی نووساوە و
خوڕەی نەماوە ..
چا ناتوانێ لەگەڵ شەکر
تێکەڵاو بێ ..
خۆر کە هەڵدێ ،
تیشکەکانی ناگەن بە کەس ..
قژی نیگرۆی هەور
خاو بۆتەوە و ..
یەک دڵۆپ باران هەڵناگرێ ..
هەمیشە سەوزبوون
لە سنەوبەر زەوت کراوە ..
هەمووی پاشەکەوت کراوە

ن . بەندی